

המסלול להכשרת מורים לבית הספר היסודי

ראש המסלול היסודי: ד"ר סיגל חסון

מיקום: הפקולטה לחינוך

שעות קבלה: יום ג, 18:00-16:00 (בתיאום מראש)

דואר אלקטרוני: sigal.hason@beitberl.ac.il

מינהל סטודנטים: רותם מזרחי

מיקום: דקל 425

טלפון: 09-7476493

דואר אלקטרוני: rotemmi@beitberl.ac.il

סגל המסלול: גלית ביתן, ד"ר אבי גבורה, ד"ר שרה זדונאיסקי, ד"ר שיבולת זית, ד"ר סיגל חסון, ברוריה צוברי פורת, ד"ר רותי רוזנשטרם, ד"ר חייית שחם, ד"ר דפנה שחר ימס, ד"ר מיה שלום

בית הספר היסודי מניח את היסודות הערכיים, החברתיים והאקדמיים לטיפוחו של אדם משכיל ומעורב בקהילה ובחברה. אנו שואפים לטפח מורים ומחנכים בעלי תשתית פדגוגית ומקצועית עם "ארגז כלים מקצועי" רחב המאפשר ליווי מיטבי של התלמידים בהתמודדות עם האתגרים הלימודיים, החברתיים והרגשיים העומדים בפניהם.

היכרות עם תרבות הילדים והנוער בעידן הנוכחי מחייבת התייחסות להיבטים שונים של חוויית הילדות העכשווית: העולם הווירטואלי, פיתוח כשירות חברתית (בעולם הפיזי ובעולם הווירטואלי), המפגש הפרטני של מחנך עם ילד או עם קבוצה קטנה; הדאגה לשלמות (well-being) של התלמיד, האקלים הכיתתי בעידן הפוסט-מודרני, פיתוח מיומנויות תקשורת בין-אישית; היבטים טיפוליים חדשניים בחינוך; אוריינות חזותית ועיצוב סביבות חברתיות ולימודיות ועוד.

אנו מאמנים ביכולתו של המורה והמחנך לטפח את דור העתיד תוך הקשבה והיענות גמישה לצרכים המשתנים ולכן מקפידים ללוות את הסטודנט בתהליך פיתוח הזהות האישית והמקצועית שלו כמורה וכמחנך.

הלימודים כוללים סיורים, סימולציות וסדנאות לצד הרצאות פנים אל פנים, שיעורים מקוונים ומפגשים א-סינכרוניים וכן התנסות קלינית איכותית בשדה החינוכי.

מסלול ההכשרה לבית הספר היסודי כולל בתוכו מספר אפשרויות:

א. **מסלול הכשרה לסטודנטים סדירים** – מקנה תואר ראשון (B.Ed.) ותעודת הוראה (מטרתנו היא לאפשר לכל התלמידים ללמוד ב"מסלול הישיר" לתואר שני. אנא קראו את הסעיף משך

ההכשרה).

ב. **הרחבת הסמכה לגננות** – מיועד לסטודנטים המסיימים את לימודיהם במסלול לגיל הרך ומעוניינים בתעודת ההוראה לכיתות היסודי בבית הספר היסודי. מקנה תעודת הוראה לכיתות היסודי בבית הספר היסודי.

ג. **הסבת אקדמאיים להוראה** – מקנה תעודת הוראה לבית הספר היסודי. קיימת אפשרות להתמחות בהוראת המתמטיקה/ מדעים/ ספרות עברית וכללית/ לשון עברית/ מקרא ותרבות ישראל או לחילופין בתעודת הוראה כוללת.

משך ההכשרה

הלימודים לתואר ראשון ותעודת הוראה נמשכים שלוש שנים, כאשר בשנה השלישית הסטודנטים משתלבים במערכת החינוך כסטאז'רים – מורים העובדים במערכת החינוך, מקבלים משכורת עבור עבודתם ומסיימים את תהליך ההכשרה¹.

מבנה הלימודים לסטודנטים סדירים לתואר ראשון

תחום	התמחות בלשון עברית, ספרות, מקרא ותרבות ישראל (ש"ש)	התמחות במתמטיקה או במדעים (ש"ש)
1	לימודי חינוך והוראה	12
2	החוג להכשרת מורים ליסודי	16
3	הכשרה קלינית	12
4	<u>דיסציפלינה</u> חוג ראשי	26
5	לימודי העשרה	2
	סה"כ	74

1. הכשרה קלינית

שנה א: הלימודים יתקיימו במסגרת המרח"ב (מקום רבגוני לחינוך בינתחומי) ויוקדשו להיכרות עם עבודת המחנך ומורכבות מערכת החינוך. הסטודנטים ישתתפו בסדורים² בבתי ספר שונים כדי להכיר מקרוב את דרכי ההתמודדות הייחודיות הקיימות ולהתבונן בתהליכי הוראה ולמידה המתרחשים בכיתות. בנוסף, הסטודנטים יתנסו בכיתות א-ב בליווי מורה מכשירה. במסגרת זו הסטודנטים יתנסו בהוראת שפה וחשבון, יצפו בשיעורים, יתנסו בהוראת שיעורים פרטניים, השתתפות במפגשים עם הורים ובפעילויות מחוץ לכותלי הכיתה.

¹ המכללה תומכת בתהליך מציאת העבודה ומלווה את הסטודנטים בעבודתם כסטאז'רים, אך אינה אחראית על ההשמה.
² הגעה עצמאית ברכבים פרטיים.

שנה ב: ההתנסות הקלינית במסגרת "קהילת אקדמיה כיתה". נוסף על ההתנסות בכיתות הסטודנטים, יחד עם המורות המכשירות ובהובלת המובילה האקדמית והמקשרת הבית ספרית, יתנסו בעבודת קהילת מורים. בקהילה נעמיק ונעשיר את תהליך ההתפתחות ופיתוח הזהות המקצועית של הסטודנטים. הקהילה תעסוק בסוגיות שיעלו מתוך ההתנסות של הסטודנטים, דילמות, שאלות, התלבטויות קשיים ואתגרים. הקהילה תשמש מקום מקצועי ותומך להיוועצות של הסטודנטים, ללימוד של ידע רלוונטי בסוגיה שנבחרה. ההתנסות הקלינית תתקיים בכיתות ג-ו. כל סטודנט ישובץ כמורה שני בכיתה למשך **יומיים** בשבוע (א ו-ג). במסגרת ההתנסות הסטודנטים מתנסים בהתנסות קלינית הכוללת התנסות מעשית בכיתות וכן חיבור בין תאוריה אקדמית ופרקטיקה ויוצרת לסטודנט תשתית ידע רחבה לקראת השתלבותו במערכת החינוך בנושאים כגון: תכנון לימודים, הערכה, חינוך כיתה, ברית הורים מורים ועוד.

ההתנסות בבתי הספר מתחילה מיום היערכות בסוף חודש אוגוסט, בחודשים ספטמבר ואוקטובר ועד סוף שנת הלימודים האקדמית. תאריכים אלו מחייבים גם את הסטודנטים הלימודים במסגרת הסבת אקדמאים.

שנה ג': הסטודנטים משובצים כסטאז'רים בבית הספר ומשלימים את הקורסים שנותרו, כולל סדנת סטאז'.

2. החוג להכשרת מורים לבית הספר היסודי

למורה ולמחנך בבית הספר היסודי תפקיד משמעותי בהקניית מיומנויות היסוד (קריאה וכתובה ומיומנויות חשבון) ובפיתוח יכולות תלמידאות שילוו את התלמיד לאורך כל שנות לימודיו. המחנך מלווה את התלמיד בפיתוח יכולות חברתיות ורגשיות. כדי לאפשר לסטודנטים להתפתח כמחנכים וכמנהיגים חינוכיים צוות החוג שואף ליצור סביבה לימודית המדגישה את **תהליך ההתפתחות האישית** כבסיס למעשה החינוכי. פיתוח מודעות להיבטים רגשיים, קוגניטיביים ואישיותיים יאפשרו לסטודנטים להעמיק את ההיכרות עם עצמם ועם זולתם וזאת מתוך הבנה שבעתיד הסטודנטים יתמכו וילוו תלמידים בתהליכים דומים. תהליך פיתוח הזהות המקצועית יתבסס על רכישת ידע דיסציפלינארי, הבנת נפש האדם וטיפול תפיסה אמפתית ומכילה המאפשרת פיתוח חברה מרובת זהויות, סבלנית וסובלנית.

פיתוח הזהות המקצועית וזיהוי "הקול האישי" של כל סטודנט, וכן שכלול פרקטיקות ההוראה, יתבססו על תהליך מובנה של **חקר פרקטיקה** המבוסס על ייצוגים מתוך השדה החינוכי. חקר הפרקטיקה יאפשר לסטודנט לפתח את היכולת לראות את התלמיד בראייה רחבה.

במסגרת הלימודים ישתתפו הסטודנטים ב"מעבדה לחקר החינוך היסודי" ובה יועלו סוגיות המעסיקות את השדה החינוכי, יוצגו ממצאי מחקרים עדכניים בנושא וייבחנו היבטים מעשיים של הידע. המעבדה תהווה נדבך נוסף בבניית הזהות המקצועית של הסטודנט וביכולתו ליזום תוכניות ייחודיות המבוססות על ידע מקצועי ומתאימות לצורכי הלומד.

3. לימודים דיסציפלינריים

הלימודים הדיסציפלינריים הם לימודי ידע-תוכן הנדרש למורים בבית הספר היסודי: היכרות עם מבנה דעת ועקרונות המקצוע.

תוכנית הלימודים לסטודנטים סדירים

נושאי הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	סה"כ בש"ש
1. מרח"ב				12
לבחור בחינוך בחברה הישראלית	2			
דמוקרטיה, שוויון ומערכת החינוך בישראל	1			
אתגרי החינוך בעידן פוסט מודרני – מו"ק	1			
פסיכולוגיה התפתחותית	1			
מעשה הוראה למידה כיתות א-ב (עברית)	1			
אוריינות שפתית לאקדמיה		1		
מחקר בשדה החינוך		1		
חינוך דיאלוגי ולמידה משמעותית		1		
חלופות בהערכת לומדים		1		
סטאז'			2	
2. חוג חינוך				16
כיתה כיחידה חברתית		2		
חברת הילדים – חינוך ערכי בבית הספר היסודי		1		
הטקסים בבית הספר ככלי לחינוך רב תרבותי		1		
אוכלוסיות עם צרכים נוספים	1			
יזמות חינוכית ככלי למתן מענה לצרכי הלומדים		1		
איך אנחנו חושבים? נירופדגוגיה יישומית			1	
גישות מתווכות בהוראה/ למזג את הקצוות	1			
רכישת השפה הכתובה והוראתה בכיתות א-ב			2	
הוראת עברית בכיתות ג-ו		2		
מדברים על הדיבור (הקורס נפתח פעם בשנתיים)		1		
ספר-תלמיד-מורה: הספר ככלי בידי המחנך			1	
בין שפת הבית לשפת הכיתה – הוראת עברית לתלמידים שעברית אינה שפת אימם		1		
לומדים ומלמדים לכתוב (הקורס נפתח פעם בשנתיים)			1	
הכשרה קלינית				12
הכשרה מעשית שנה א – עברית	2			
הכשרה מעשית שנה א – מתמטיקה	1			
מעשה הוראה למידה כיתות א-ב (מתמטיקה)	1			

נושאי הלימוד	שנה א	שנה ב	שנה ג	סה"כ בש"ש
הכשרה מעשית שנה ב		5		
ארגז כלים		2		
שילוב אומנות ובניית סביבה לימודית בכיתה (לא יפתח בתשפ"ה)	1			
1. לימודים דיסיפלינריים (הפירוט בטבלה נפרדת להלן)				26/32
חוג ראשי (מקרא ותרבות ישראל/ ספרות/ לשון)	26 ש"ש			
2. לימודי העשרה				2
אנגלית (עד רמת פטור)		2		
3. לימודי חובה (ללא נ"ז)				
עזרה ראשונה		V		
ביטחון, בטיחות וזהירות בדרכים ואורח חיים בריא		V		
סה"כ				74 /68

1. לימודי יסוד

אנגלית (עד רמת פטור)

2. לימודי חובה

עזרה ראשונה

ביטחון, בטיחות וזהירות בדרכים

* מעורבות סטודנטים בפעילות בקהילה

השתתפות בפרויקט "מעורבות חברתית" תאפשר לסטודנט להמיר את הפעילות החברתית בקרדיט אקדמי. לפרטים ראו: 'דקאן הסטודנטים', עמוד 12.

* התמחות בהוראה (סטאז') וחניכה מקצועית במסגרות החינוכיות

כל בוגר המסלול מחויב בשנת סטאז' על מנת לקבל רישיון הוראה ממשרד החינוך. לפרטים ראו: 'פורשים כנף להוראה', עמוד 189.

* היצע שיעורי הבחירה עשוי להשתנות מדי שנה.

אפשרויות הבחירה בחוגים

חוג	חוג בהיקף 26 ש"ש	חוג בהיקף של 32
מקרא/תרבות ישראל	√	
ספרות עברית וכללית	√	
לשון עברית	√	
מתמטיקה		√
מדעים		√

הפירוט של תכניות הלימודים נמצא בחלק החוגים בידיעון. ראו עמוד 123.

נתיב הוראת אנגלית בגיל הרך ובכיתות א-ב

הוראת אנגלית כשפה זרה לילדים כבר בגיל הגן מעוררת עניין רב בעולם ובישראל. אנו מציעים נתיב לימודים חדשני המשלב לימודים עיוניים והתמחות מקצועית ותואמת גיל להוראת אנגלית בגיל הרך ובכיתות א-ב. סטודנטים אשר ישלימו את התוכנית בהצלחה יקבלו תעודה המעידה על ההכשרה שעברו מטעם הפקולטה לחינוך.

התוכנית מיועדת לסטודנטים סדירים, וכוללת נוסף לתוכנית הלימודים הרגילה, את הקורסים הבאים:

- אשכול קורסים להוראת האנגלית – 5 ש"ש – יקבע בתיאום עם ראש המסלול לאנגלית.
- קורס דידיקטי (מלווה התנסות) – 2 ש"ש
- כתיבת סמינריון חקר על נושא הוראת האנגלית בגיל הצעיר.

תנאי הקבלה: נוסף לתנאי הקבלה למסלול יתקיים ריאיון אישי בשפה האנגלית.

הכשרת אקדמאים להוראה בבית הספר היסודי

תוכנית הלימודים מותאמת באופן אישי לכל סטודנט וכוללת לימודים עיוניים ומעשיים. אקדמאים בעלי תואר בתחום הוראה בבית הספר היסודי מקבלים פטור מלימודים דיסציפלינריים, על פי אקרדיטציה אישית.

במסלול להכשרת אקדמאים להוראה בבית הספר היסודי ניתן ללמוד במספר נתיבים:

1. לימודים לתעודת הוראה (התמחות בדיסציפלינה)

2. לימודים לתעודת הוראה כוללת

מבנה הלימודים – נתיב הכשרת אקדמאים לתעודת הוראה

שעות שנתיות	תחום
12	קורסי חינוך והוראה
18 (+פרויקט יישומי)	דידקטיקה והתנסות קלינית
	לימודי חובה (ללא נ"ז) עזרה ראשונה ביטחון, בטיחות וזהירות בדרכים
	השלמות דיסציפלינריות על פי אקרדיטציה (עד 26 ש"ש) ³
30 (לא כולל השלמה דיסציפלינרית)	סה"כ

ההתנסות הקלינית בהוראה מתקיימת לאורך השנה בבתי ספר באזור השרון הפועלים בשיתוף עם המכללה כבתי ספר מכשירים וכוללת שבוע עבודה מעשית מרוכז בסמסטר א. ההתנסות הקלינית מאפשרת למידה מקרוב של הכיתה והמערכת הבית ספרית, וכן מפגש עם אוכלוסיות רבגוניות של לומדים, ובכך מכשירה להתמודדות עם תפקידיו השונים של המורה בכיתה, בבית הספר ובקהילה.

ההתנסות מתחילה מיום הערכות בסוף חודש אוגוסט ונמשכת עד לסוף שנת הלימודים האקדמית.

³ פטורים יינתנו על פי לימודים קודמים, באקרדיטציה אישית.

שם הקורס	שעות	הערות
קורסי חינוך	6	
פסיכולוגיה התפתחותית לאקדמאים	1	
חלופות בהערכת לומדים	1	
למזג את הקצוות – סוגיות בהכלה	1	
איך אנחנו חושבים? נירופדגוגיה יישומית	1	
טקסי החיים בהתבוננות רב תרבותית	1	
חדשנות פדגוגית	1	
קורסי חינוך והוראה במסגרת המסלול	6	
גישה מתווכת בהוראה	1	
חברת הילדים – חינוך ערכי בבית הספר היסודי לאקדמאים	1	
הוראת עברית בכיתות ג-ו	2	
הוראת חשבון בכיתות א-ב	1	
נירופדגוגיה	1	
דידקטיקה והכשרה קלינית	18	
ארגז כלים דיסציפלינרי (מקרא, מתמטיקה, ספרות ועוד)	2	
התנסות מעשית בבתי הספר (כולל פרויקט)	8	
קורס בחירה (מתחום רחוק מתחום הדעת שנלמד בתואר הראשון/שני)	1	
לשון לאקדמאים	1	
הכיתה כיחידה חברתית	2	
סדנת סטאז'	2	במידה וסטודנט לא יעשה סדנא סטאז' עליו ללמוד 2 ש"ש מקורסי בחירה
רכישת הקריאה והכתיבה בכיתות א-ב – לאקדמאים	2	
סה"כ (ללא השלמות דיסציפלינאריות)	30	

כל אקדמאי שלומד לתעודת הוראה מחויב בסדנא סטאז'.
אקדמאי שלא מעוניין בסדנא סטאז' מחויב ללמוד 2 ש"ש קורסי בחירה במקום סדנא סטאז'.